

Valsts līdzdalība kredītu restrukturizācijā krīzes apstākļos: uzdevumi un iespējamie risinājumi

Skats uz situāciju 2009.gada
februārī

Šodien

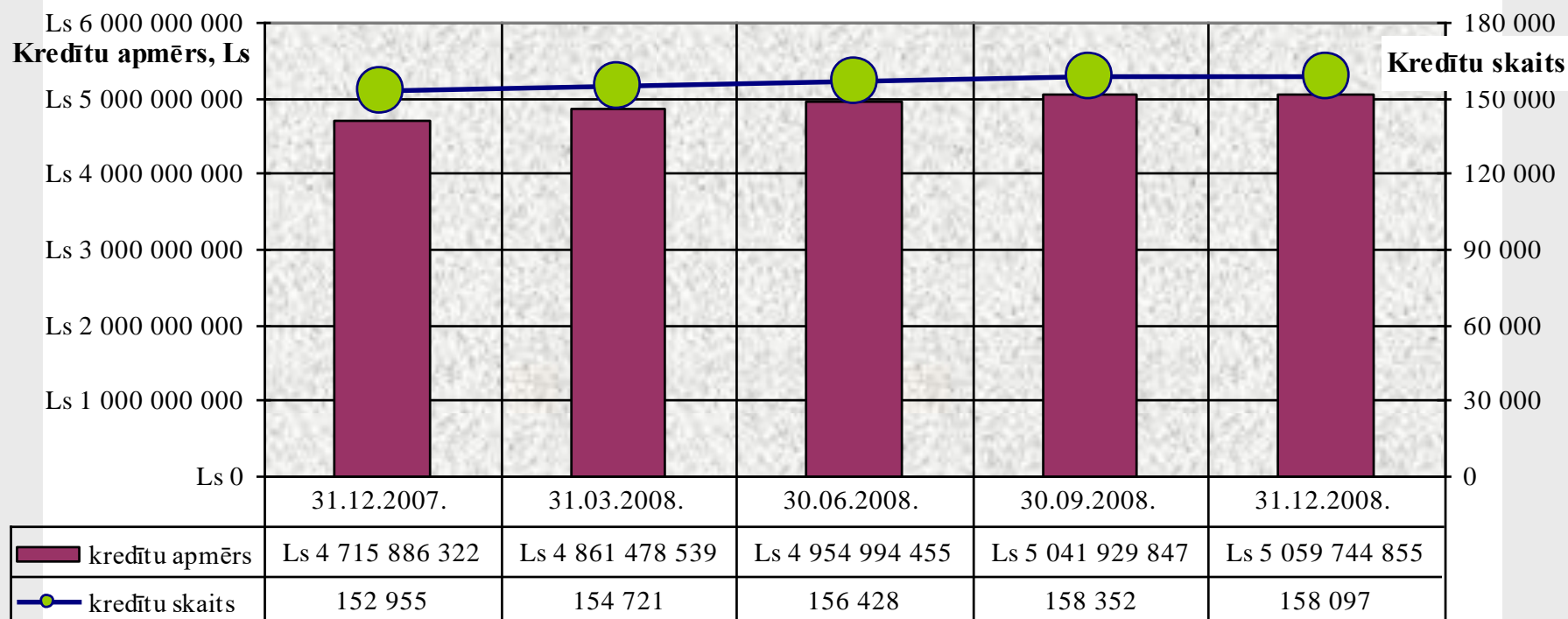
Runāsim par:

- Situācijas redzējums no valsts politikas veidotāju skatupunkta
- Politiskās dienaskārtības jautājumi
- Iezīmētais darba plāns
- Apzinātie risinājumu piemēri

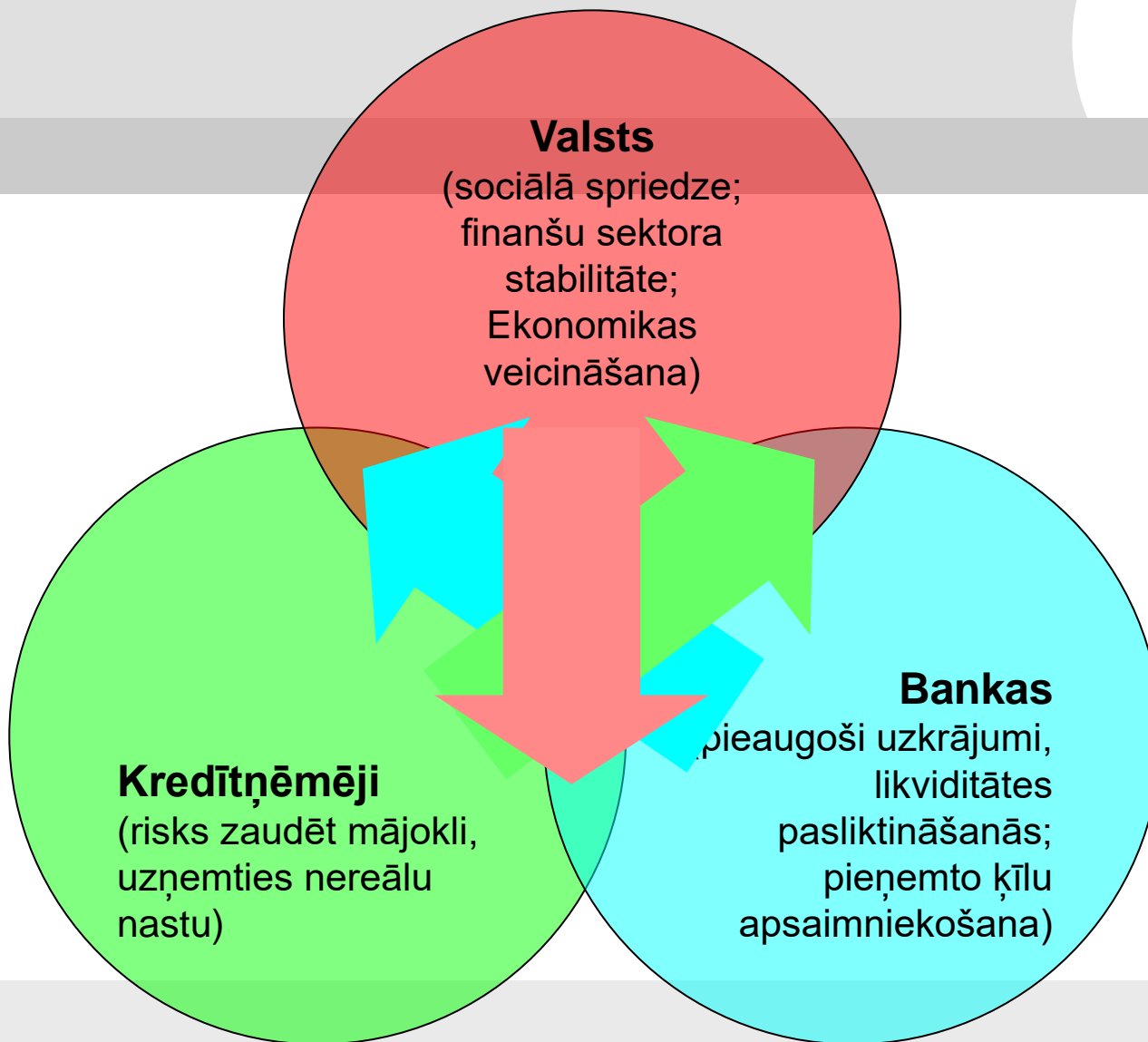
Nerunāsim par:

- Izvēlētiem risinājumiem

Situācijas redzējums no valsts politikas veidotāju skatupunkta

Iesaistītās puses

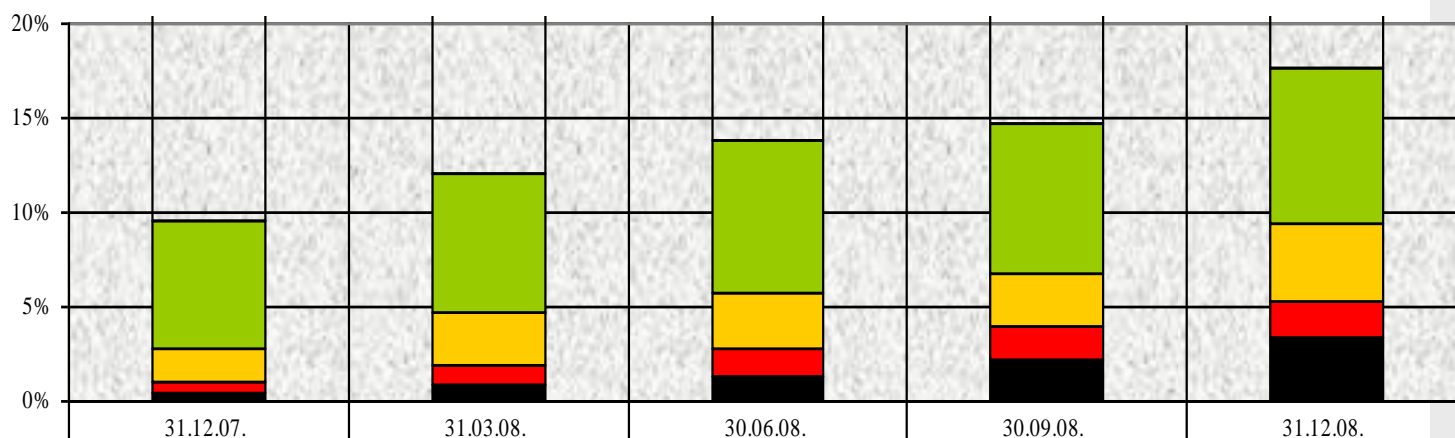

Situācijas redzējums no valsts politikas veidotāju skatupunkta

- Tautsaimniecības lejupslīde
 - Iedzīvotāju (kredītņēmēju) ienākumu līmeņa samazināšanās
 - Bezdarba pieaugums – kredītņēmēju spēja vispār norēķināties
 - Nekustamā īpašuma tirgus lejupslīde
 - Kredītsaistību nepildīšanas riska pieaugums

Kavēto parādu attīstība

□ Bez kavējuma	Ls 5 402 026 608	Ls 5 427 652 565	Ls 5 403 185 000	Ls 5 445 087 324	Ls 5 256 444 665
■ Ar kavējumu līdz 30 dienām	Ls 400 454 438	Ls 447 413 035	Ls 508 907 000	Ls 510 290 614	Ls 523 450 788
■ Ar kavējumu no 31-90 dienām	Ls 108 137 862	Ls 173 606 091	Ls 180 607 000	Ls 175 864 293	Ls 265 880 333
■ Ar kavējumu no 91-180 dienām	Ls 30 389 434	Ls 68 685 092	Ls 94 183 000	Ls 115 115 262	Ls 119 813 376
■ Ar kavējumu virs 180 dienām	Ls 28 538 120	Ls 51 472 068	Ls 85 031 000	Ls 142 266 251	Ls 213 620 718
■ Nav sadalīti	Ls 1 168 895	Ls 669 965	Ls 321 883	Ls 252 011	Ls 37 305

Situācijas redzējums no valsts politikas veidotāju skatupunkta

- Neefektīva maksātspējas un bankrota likumdošana
 - Neatbilstība dziļas ekonomiskas krīzes apstākļiem
 - Nerada pamatu līdzsvarotai risku dalīšanai
- Limitēti finanšu resursi efektīvai valsts intervencei
 - Valsts saistību ierobežojums Konverģences kritēriju kontekstā
 - Daudzi jauni risināmie uzdevumi lejupslīdes apstākļos
 - “Reālās ekonomikas” saglabāšana
 - Bezdarba problēmas risināšana
 - Sociālo garantiju saglabāšana mazākvarošajiem
 - Finanšu sektora stabilitātes nodrošināšana

Situācijas redzējums no valsts politikas veidotāju skatupunkta

- **Tirgus dalībnieki**
 - Kredītsiestādes
 - Bankas
 - Arī pārkāpušas hipotekārās kreditēšanas principus nodrošinājuma aspektā
 - Līgumos noteikts saistību nošķīrums no ķīlas
 - Aizņēmēji
 - Mājsaimniecības – kredītņēmēji dzīves apstākļu uzlabošanai
 - Nekustamo īpašumu biznesa subjekti
 - Reģistrēti komercdarbības subjekti
 - Mājsaimniecības- neregistrētas komercdarbības subjekti
- **Kopēja spekulatīva spēle**
 - Tirgus nemitīgu augšanu – uzpūšanos

Situācijas redzējums no valsts politikas veidotāju skatupunkta

- Aizņēmēju riski
 - Reģistrētie komercdarbības subjekti
 - Nereģistrētie komercdarbības subjekti
 - Mājsaimniecības – mājokļu ieguvēji

Situācijas redzējums no valsts politikas veidotāju skatupunkta

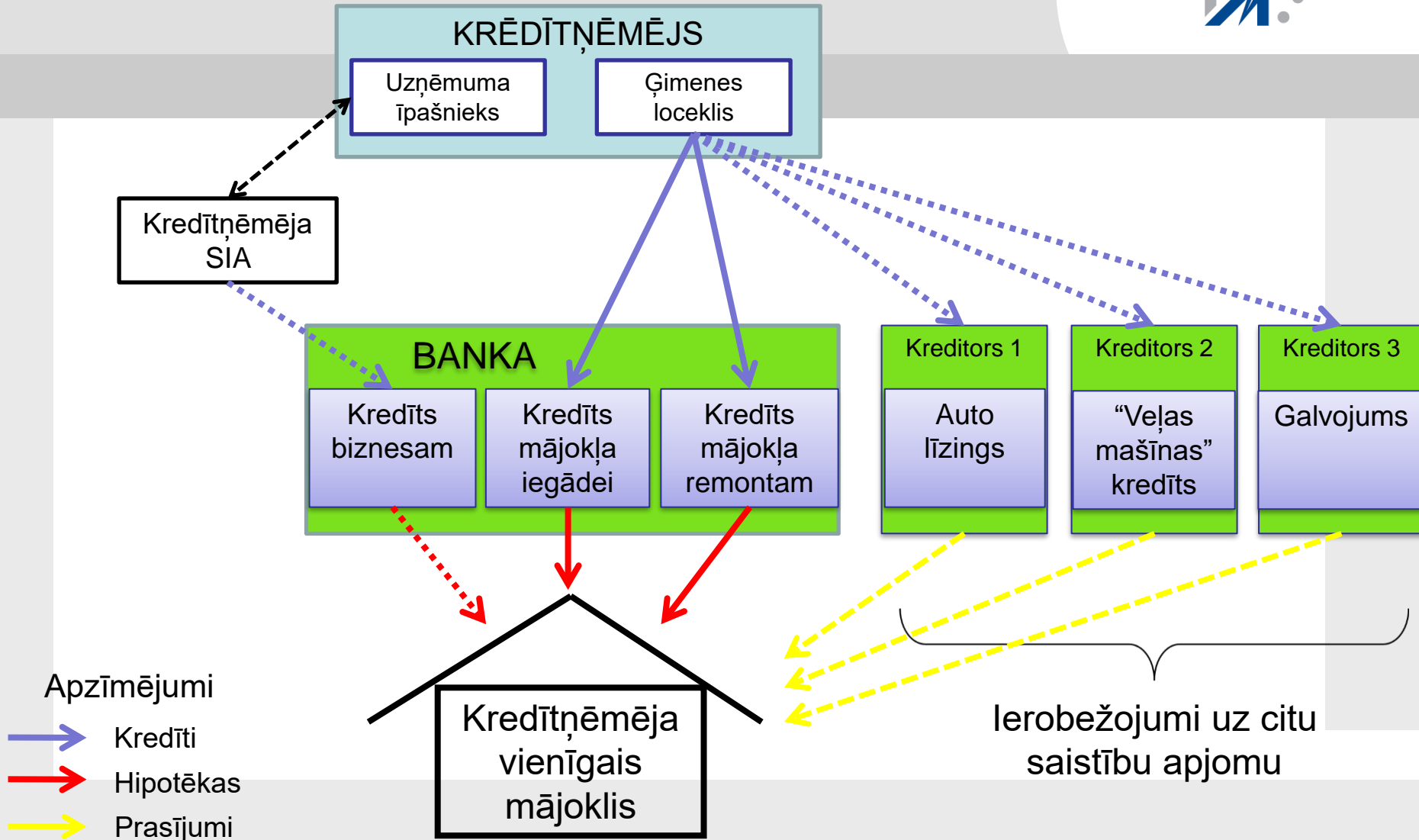
- Banku riski
 - Banku uzkrājumu problēma – vienlaicīgi samazinoties nekustamā īpašuma tirgus vērtībai un aizņēmēju maksātspējai, bankām īsā laikā jāizveido lieli uzkrājumu apjomi kredītportfeļa daļai ar nepietiekamu ķīlu un /vai maksātspēju
 - Banku likviditātes problēma – neienāk plānotā naudas plūsma
- Bankas vērtē situāciju un strādā
 - Kredītu pārstrukturē
 - Veido “slikto kredītu” apsaimniekošanas vienības
- Uzn izrādās -
 - Ķīlu atsavināšana un izpārdošana – ekskluzīvi izņēmumi

Medijos izskanējuši risinājumi

- Valsts pārņem saistības
- Valsts garantē hipotekāros kredītus
- Valsts veido “slikto parādu banku” – pārņem (N.B. patiesībā – atpērk!!!) sliktos - (riska) kredītus
- Valsts ar likumu pārdala risku uz bankas pleciem
-

Kredītņēmēja portrets

Apzinātas dažādas pieredzes (1)

- Procesa liberāla norise esošo regulējumu ietvaros
- Procentu kapitalizācija noteiktā laika termiņā – piemēram, lejupslīdes periodā.
 - Ar valsts garantijām?
 - Kam
 - Visiem?
 - Grūtībās nonākušajiem
 - Komersantiem
 - Mājsaimniecībām
 - Rezultāts
 - Īstermiņā (uz 1-2 gadiem) atrisina kredītņēmēju maksāspējas problēmas
 - Maz risina banku uzkrājumu un likviditātes problēmas

Apzinātas dažādas pieredzes (2)

- kredītu daļas restrukturizācija ar valsts līdzdalību
 - Valsts daļa zaudējamo (neatgūstamo) kredītu daļas risku? Ja jā – kam?
 - Visiem horizontāli par tirgus cenas starpību
 - Individuāli - pēc maksātāja finanšu spējas

Kam valsts vēlas palīdzēt ierobžoto resursu apstākļos

- Bankām
 - Kīlas vērtības neadekvāta samazināšanās – rekapitalizācija un finanšu stabilitāte
 - Zaudējumi – biznesa risks
- Aizņēmējiem?
 - Komersantiem?
 - Ir ierobežota atbildība, tomēr zaudējumi ir biznesa risks
 - Ir maksātnespējas likums – tomēr jāuzlabo
 - Mājsaimniecībām
 - Slēptajiem komersantiem?
 - Labticīgajām un disciplinētajām?
 - Nav efektīva maksātnespējas likuma

Turpmākā attīstība

- Nepieciešamās informācijas ieguve
 - Kredītu struktūra
 - Risku novērtējums
 - Banku sektorā
 - Mājsaimniecību sektorā
- Risinājumu scenāriju izvēle
- Scenāriju ekonomiskā novērtēšana un lēmuma pieņemšana
- Tiesību bāzes radīšana

Kad un kā

- Kad –
 - Pašreizējais laika rāmis –
 - Aprīlis lēmuma pieņemšanai
- Kā –
 - Pēc scenāriju definēšanas
 - Konsultācijas ar interešu grupām
 - Ievērtējot sabiedrības prioritātes publisko finanšu līdzekļu un saistību resursu izmantošanā

Un noslēgumā

- Vai efektīvākais risinājums nav
 - Situācijas novērtējums ar izpratni starp kredītņēmēju un kreditoru
 - Akcenta likšana uz ekonomikas izaugsmes atjaunošanu
 - Bezdarba mazināšana
 - Ienākumu palielinājums
 - Kredībspējas pieaugums